

טשענאָווער צייטונג

miłość Jasielouska
Krakow
Sw. Anny 19

צווייטע יארן פון צייטונג
פון זעלבן טאג
פון זעלבן טאג
פון זעלבן טאג

צווייטע יארן פון צייטונג
פון זעלבן טאג
פון זעלבן טאג
פון זעלבן טאג

צווייטע יארן פון צייטונג
פון זעלבן טאג
פון זעלבן טאג
פון זעלבן טאג

Piątek 25 listopada 1938

ליכט-צינדען 3.16

פרייטאג 25סטן נאוועמבער 1938

PODZIĘKOWANIE.

Wielce Szanownemu Panu Kuratorowi
Józefowi Imichowi
za troskliwą i serdeczną opiekę oraz okazanie nam tyle serca i współczucia w ciężkich i bolesnych chwilach podczas choroby jak i po śmierci męża i ojca naszego b. p. Mendla Klajnera, składamy z głębi zbolowanych serc płynące słowa podziękii
RODZINA.

פנינה ווין מאורשים

ציינסטוואוב, בירח מרחשון תרצ"ט.

בברכת מול-טוב חמה ונלכה הננו מברכים את חברנו מר **משה זלצר** להגלי אירוסין את חעלמה מרת פנינה ווין. בשם מלכות ישראל, "הקו ביתר" ציינסטוואוב.

מזל טוב! אונזער טיערן חבר, פערואאלטונגס-מיטגליד און גבאי פון "הכנסת אורחים" ה' קאפיל חיען צו דער תנאים פון זיין טאכטער פנינה מיט ה' משה זלצר.

ואלט איהר פון זיי מיטל נחת דערלעבען חיען-פרעזענט: **יצחק לאפידוס**, הויפט-פערואאלטער: **שלמה אפמאן**, קאסירער: **שמואל זילבערבערג**.

מיגע הערצליכסטע גליקוואונשען דעם פריינד **משה זלצר** צו זיין פערלעבונג מיט פריינדן **פאלא וויען** עזריאל יאקובאוויטש.

בברכת מול-טוב אנו מברכים את חברנו **משה זלצר** ואת חברתו פנינה ווין להגלי בואם בברית האירוסין.

מי יתן ותזנו לבנות עתידכם בארץ-ישראל המשוחררת. המברכים: **לאה צלינקא**, **א. לונהוף**, **ז. שלוינגר**, **י. שנצר**, **ד. מיטל**.

ברכות לבביות ליושב-ראש של הא"ח ומפקד הכבוד של קו ביתר ציינסטוואוב מר **שמואל ניםירובסקי** ורעיתו להגלי ארוסי בתם **ברונקה** עם בח"ל מר **בולסלב מרקוביץ**.

מאתים המפקדה וקו ביתר, ועדת ברית הצה"ר ציינסטוואוב.

את חברנו הנכבד, מר **שרגא שייקוביץ** לארוסיו עם בחירת-לבו רחוקה פרורוביץ הננו מברכים בברכת מול-טוב.

הועד של "אחדות ישראל" ציינסטוואוב.

ברכות מאושרות לחברנו **שרגא שייקוביץ** לארוסיו את האלמה רחוקה פרורוביץ יתא רצוא, שזוגם יעלה יפה.

Z intencji zaślubin p. GUSTAWA LAKSA z p. SALĄ HERSZLIKOWICZÓWNĄ serdeczne Mazel-Tow życzą M. KAUFMANOWIE.

די אלע, וועלכע האבען אנטויל גענומען אין דער לוייה פון אונזער נישט-פערענענער **מוסער** נ"י **ראכעלא פאטשאק** וועלכע איז פארגעקומען דאנערשטאג, ד. 24 ליסטאמאד 1938. י. ראש חודש כסלו תרצ"ט, דריקען אויס זייער איניגסטען דאנק

די אין טיעפען טרויער פערעליבענע **קינדער און פאמיליע**.

אונזער חבר **חיים פורבערג** און פאמיליע אין צער צוליעבן טויט פון זייער אונפערגעסליכע **מוסער** נ"י **מינדל פורבערג** דריקען אויס דעם טיעפעסטן מיטגעפיהל

י. שעפטעל, ק. שטשופאק, י. פוטערקא, ר. דראזשדזשיק, ע. באטשאן, ה. העלמאן.

מיר בעטייליגען זיך אין צער פון אונזער מיטארבייטער ה' **משה פורבערג** צום טויט פון זיין **מוסער** נ"י **מינדל** און דריקען אויס דעם טיעפעסטן מיטגעפיהל דאס טענשישע פערטאנאל פון דער פירמע י. אלטמאן.

די איניגען פון זיין טאכטער **בראניסלאווא מארקאוויטש** און זייער פריינד **פריי**.

מזל-טוב אונזער פריינד **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

אונזער פריינד **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

אונזער פריינד **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

אונזער פריינד **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

אונזער פריינד **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

אונזער פריינד **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

אונזער פריינד **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

אונזער פריינד **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

אונזער פריינד **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

אונזער פריינד **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

אונזער פריינד **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

אונזער פריינד **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

אונזער פריינד **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

אונזער פריינד **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

BRONISŁAWA NIEMIROWSKA Inż. BOLESŁAW MARKOWICZ ZARĘCZENI

Częstochowa, w listopadzie 1938 r.

Państwu S. NIEMIROWSKIM z okazji zaręczyn Ich Córki BRONISŁAWY z p. Inż. BOLESŁAWEM MARKOWICZEM serdecznie gratulują HERMANOWIE HERCBERG.

Z powyższej intencji składamy zamieszki kwiatów, na rzecz uchoźców z Niemiec Zi. 5.

P-wu S. Niemirowskim z intencji zaręczyn Ich Córki p. BRONISŁAWY z p. Inż. BOLESŁAWEM MARKOWICZEM życzymy wiele pociechy MARKUSOWIE GELBER.

P-wu S. Niemirowskim z intencji zaręczyn Ich Córki p. BRONISŁAWY z p. Inż. BOLESŁAWEM MARKOWICZEM życzy „Mazeltow“ STANISŁAW WAJNSZTOK.

אונזער חשוב'ען פרעזענט **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער ליעבע טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

די פערואאלטונג און מיטגלידער פון י. ס. ס. ס. "מכבי" אין טשענאָווער.

אונזער חשוב'ען פרעזענט **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער ליעבע טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

די פערואאלטונג און מיטגלידער פון י. ס. ס. ס. "מכבי" אין טשענאָווער.

אונזער חשוב'ען פרעזענט **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער ליעבע טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

די פערואאלטונג און מיטגלידער פון י. ס. ס. ס. "מכבי" אין טשענאָווער.

אונזער חשוב'ען פרעזענט **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער ליעבע טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

די פערואאלטונג און מיטגלידער פון י. ס. ס. ס. "מכבי" אין טשענאָווער.

אונזער חשוב'ען פרעזענט **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער ליעבע טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

די פערואאלטונג און מיטגלידער פון י. ס. ס. ס. "מכבי" אין טשענאָווער.

אונזער חשוב'ען פרעזענט **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער ליעבע טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

די פערואאלטונג און מיטגלידער פון י. ס. ס. ס. "מכבי" אין טשענאָווער.

אונזער חשוב'ען פרעזענט **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער ליעבע טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

די פערואאלטונג און מיטגלידער פון י. ס. ס. ס. "מכבי" אין טשענאָווער.

אונזער חשוב'ען פרעזענט **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער ליעבע טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

די פערואאלטונג און מיטגלידער פון י. ס. ס. ס. "מכבי" אין טשענאָווער.

אונזער חשוב'ען פרעזענט **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער ליעבע טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

די פערואאלטונג און מיטגלידער פון י. ס. ס. ס. "מכבי" אין טשענאָווער.

אונזער חשוב'ען פרעזענט **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער ליעבע טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

די פערואאלטונג און מיטגלידער פון י. ס. ס. ס. "מכבי" אין טשענאָווער.

אונזער חשוב'ען פרעזענט **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער ליעבע טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

די פערואאלטונג און מיטגלידער פון י. ס. ס. ס. "מכבי" אין טשענאָווער.

אונזער חשוב'ען פרעזענט **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער ליעבע טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

די פערואאלטונג און מיטגלידער פון י. ס. ס. ס. "מכבי" אין טשענאָווער.

אונזער חשוב'ען פרעזענט **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער ליעבע טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

די פערואאלטונג און מיטגלידער פון י. ס. ס. ס. "מכבי" אין טשענאָווער.

אונזער חשוב'ען פרעזענט **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער ליעבע טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

די פערואאלטונג און מיטגלידער פון י. ס. ס. ס. "מכבי" אין טשענאָווער.

אכשונוג!

נאך נישט געוועזענע געלעגענהייט!
במשך פון 8 קורסער צייט בעקומט מען
6 רעטושידעס 6 פאטאגראפיעס
בלויז פאר **3.50 זל.**
אין פאטאגראפישען אַנשטאַלט
„ווענוס“ אַלעע 7 №
אין גאָרעסן, רעכטס.

ר"ר חיים פאלק

האלו, גאָו און אויערען-
קראַנקהייטען
איז צוריקגעקומען
און נעמט אָן פון 10 ביז 12
און פון 5 ביז 7 נאַכמיטאָג
ע-טע אַלעע 37,
טעלעפאָן 15-16

ערקלערונג

מיר אונטער אונטער ערשיינענע מיטגלידער פון
הויפּט שניידער ביים 2 טען יודישען שניידער צפּר.
ערקלערען, אז מיר טרעטען ארויס פון אויבנדער-
מאנטען צפּר און שליסען זיך אָן אין האַנדווערקער
פּעראַיין אין דער פּוילישער רעפּובליק אָפּט. טשענאָווער
סאכאווי פּילסודסקי 17. מיר רופּען אלע צוהערער פון
דער טעקע צו נאַכצוהערען דעם בעשלוס.
פּישמאן דוד, בולווא יוסף, הויפּטמאן
מיכאל, פּישמאן יעקב, שיינבערג משה,
קאַפּרינער צודעק, נאַקיעלסקי יעקב,
ש. לעקנינסקי, ווינדמאן ר.

FABRYKARNIA, i PRALNIA CHEMICZNA „KRYSZTAŁ“

ul. Berka Joselewicza 2
i Warszawska 37.

מאכט בעקאנט, אז איצט ווערט געוואשען מיט א חערליכען שניידער-
גלעזן, וואס איז נאך ביי איצט אין טשענאָווער נישט געווען.
כדי צו איבערצייגען וועגען דעם די קונדשאפט האָבען מיר
פערפליגערט די פרייען:
א קאַלנער מיט א חערליכען גלעזן 12 גר.
א העמד — — — 40
אויך וועגען פערפליגערט געווערען די פרייען אויף כעטיש וואסען
און פארבען. מלעקען שרען אריסגענומען ארמין אָרט.
ספעציעליטעט: פארבען לעדערנע קורטקעס

שמואל פורבערג מוסער מינדל נ"י

אין דריקען אויס דעם טיעפעסטן מיטגעפיהל
ג. גאלדשטיין, י. פערדאסקי, מ. קויפמאן
און י. מאַיאָרטשיק.

אסתר גאלד פון סודעק

אונזער פריינד **שמואל ניעמיראווסקי** און פריי צו דער תנאים פון זייער ליעבע טאכטער **בראניסלאווא מיט ה' אינוש**. באַלעסלאווא מארקאוויטש און זייער פריינד **פריי**.

וועגען קאנסטרוקטיווע הילף פאר די פליטים!

די היגע יודישע בעפעלקערונג האט זיך גענוג ווארים אָבערפונען אויף דעם רוף צו קומען צו הילף אונזערע ברידער די פליטים, וועלכע געפינען זיך ביי אונז אין שטאדט און אין אַנ-דערע זאַמל-פונקטן.

הגם פערעלטניסמעסיג צו אַנדערע יודישע צענטערען אין פּוילען-זענען די היגע מעהר-בעמיטעלטע יודען גע-בליבען שטאַרק הינטערשטעליג און די געלד-אַקציע איז ווייט נישט אזא ווי זי דאַרף צו זיין, דאָך אין אלגע-מיינ איז די ערשטע דרינגענדע הילף שנעל אָרגאַניזירט געוואָרען און די היגע פליטים זענען פאַרלווייגט-מעהר-וועניגער איינגעארדנט געוואָרען, אוי ווי דורך דער לעצטענס געשאַפּענער לעגע וועט אויסקומען א גרויסע טייל פון די פליטים דאָ צו פערבלייבען (אפילו די וועלכע האבען אויסוואַ-דערונגס פאַפירען וועלען מוזען א גע-וויסע צייט דאָ בלייבען, ביז זיי ווע-לען זייערע דאָקומענטן ברענגען אין אַרדנונג, האט נישט מעהר קיין זין די הייליג-אַקציע צו בערגעניצען אויף פליכט-אַקציע אין צייטווייליגע אונ-טערשטיצונגען.

עס איז דורכאויס נויטיג צו שאַפּען אַ ברייטע געוועלשטע פליכט-קאנסטרוק-טיווע הילף, מיט וועלכער עס זאָל זיך פערמינגען פערענדערע יודישע אַנדערשטעליכע אַנדערע אַרבייטס-געבער, וועלכע דאַרפן געדענקען, אַז די אלע, וועלכע האבען בעקומען דעם נייצעם נאָמען „פליטים“, האבען ערשט נעכטען געגעבן מענטשן צו פערדי-נען, זענען אַליין געשטאַנען ביי זיי-ערע אַרבייטס-ווערקשטעלען און אין זייערע פאַריקען געאַרבייט.

מען דאַרף אויך געדענקען, אַז סוף פל סוף וועלען די געוועלשטע געלדער זיך אויסשפּעלן און עס וועט שפּעטער זיין פילע שווערער צו געפונען אַנ-אויסוועג פון דער לעגע.

דורך געבען בעשעפטיגונג און ער-דינסט מעגליכקייט די פליטים אין אַ יודישער פאַבריק, ווערקשטעל א. א. ו. ו. ראַפּעווען מיר אַז פון אונטערגאַנג די ענטריינענע פון די צייען פון דער צוויילדעוועטער בעסטע און לייסטען אַ וויקיטיגן קאנסטרוקטיווע הילף. מ. רוזשווויטש

קורצע ידיעות פון דער וואָל.

— די אַרונדווייער דעפוטאַטען-קא-מיער האט איינשטימיג אָנגענומען אַ רעזאָלוציע, אין וועלכער עס ווערט פּראָפּאָזירט דער פּראָגראַם פון יודען אין דייטשלאַנד.

— אין ניו יאָרקער פּאַרטי און פּאַר-געקומען אַ ריזיגע פּראָטעסט-דעמאָנס-טראַציע פאַר דער דייטשער טראַנס-אַטלאַנטישער שיף „ברעמען“, איידער זי איז צוריק אָבערפאַהרען קיין האַמ-בורג, דער מונן איז צוריקגעפאַהרען געוואָרען פון אַנאַביבערמאַל דורך 500 פּאַליציאַנטען.

— דער עקזעקוטיוו-קאָמיטעט פון דער ענגלישער ליבעראַלער פּאָרטי-פּערערציע האט איינגעפאַדערט די בריטישע רעגירונג צו צווינגען אויפן דיפּלאָמאַטישען און ווירטשאַפּטליכען וועג די דייטשע רעגירונג אַבזאָרשטעלען די יודען-רדיפות אין דייטשלאַנד.

— די עקזעקוטיוו פון דעם קויה-לען גרעפער-פערבאַנד, וואס רעפּר-עזענטירט 120 טויזענד קויה-לען-גרעפער האט איבערגעשיקט צום דייטשען אַמ-באַסאַדאָר אין צו דער ענגלישער רע-גירונג אַ פּראָטעסט-רעזאָלוציע געגען דער אינעמנשליכער בעהאַנדלונג פון די יודען דורך דער נאַצי-מאַכט.

— אַ פּראָטעסט-דעקלאַראַציע האט אויך פּערעפּענטליכט דער פּאַרטי-פּאַר-פּאָרטי פון דער וועלט אָרגאַניזאַציע פון די פּען-קלובען.

— דער ניו יאָרקער פּירנערמיטער לאַגאָרדיא האט פּעראַרדענט, אַז די אַפּאַרטינג פּאַליציי, וועלכע שיצט דעם דייטשען קאָנסולאַט אין ניו יאָרק, זאָל בעשטען אויסשליסליך פון יודען.

— דער פּרעזענט פון מיניסטער-רעט, גענ-קלאַדקאוויטשי האט זיך גע-מאַלדעט צום מלוכה-פּרעזידענט און בעלענט די דימיטיע פון דער גאַנצער רעגירונג, דער פּרעזידענט האט די דימיטיע נישט אָנגענומען און בעשלאָ-סען, אַז די רעגירונג דאַרף ווייטער בלייבען ביי דער מאַכט.

— די פּערטיידינג פון הערשעל גרינשפּאַן האבען איבערגענומען דער פּאַרטי-אַרונדווייער, דערונטער דער געו. פּראָנאָזישער יוסטיץ מיניסטער דע פּאַרטי-זשאַפּערי.

— לויט דער איינציגטיגער פון דער בעקאַנטער אַמעריקאַנער פּאַרטי-פּאַרטי פּאַרטי פּאַרטי געוואָרען אַ קריסטליכער קאָמיטעט צו פּאַרטי-דינגן גרינשפּאַנען.

— גיליעב דעמאָנסטראַציע פון גע-וויסע גרויסע פון דער אַקאַדעמישער יוגענד איז געשלאָסען געוואָרען דאס לעמבערגער פּאַליטעניקום.

— אין ווארא אין געשטאַרבען אין עלטער פון 73 יאהר דער בעריהמטער אויגען-דאָקטאָר לעאָן פינעס, וועלכער האט געשטאַמט פון רוזשאַנאָי נעבען ביאַליסטאָק.

— צווישען די 32 סענאַטאָרען, וועל-כע זענען נאָמינירט געוואָרען דורכ'ן מלוכה פּרעזידענט, געפינען זיך צוויי יודען: הרב יצחק רובינשטיין און וויל-נא און פּאַרש. ד"ר זשמירנדר-קאַנאַפּ-קאָ, דאָצענט פון פּילסודסקי-אוניווער-זיטעט אין ווארא.

— דער פּרעמיער מיניסטער גענע-ראַל סלאָוואַי-סקלאַדקאוויטשי האט אויפ-גענומען די יודישע דעפּאַרטאַמאַנט: ד"ר זאַמערשטיין און ל. מינצבערג, עס זע-נען בעהאַנדעלט געוואָרען אַקטועלע יודישע פּראָבלעמען.

— די דאָנציער היטלעריסטען הא-בען פּערפּעניגט צום סוף 2 יודען: יצחק גרינבערג און שטיין, ביידע ווא-שווער יודען, וואס האבען זינט 1924 געוואוינט אין דאָנצייג.

— עס איז פּערעפּענטליכט געוואָרען אַ דעקלעט פון מלוכה פּרעזידענט ווע-גען נייצעם פּרעסע געזעץ, וואס געהט אַריין אין קראַפט דעם 28 ד. ה.

— די רעגירונג פון אַ רייח מלוכות בעטראַכט די מעגליכקייט פון פּערליי-טערן די איינזאָנדערונגס מעגליכקייטען פאַר יודישע פליטים. ענגלאַנד און הא-לאַנד גרייטען זיך אויפצונעמען יודי-שע קינדער פון דייטשלאַנד, די פּער-אייניגטע שטאַטען זאָלען אַריינלאָזען 81 טויזענד פליטים, ווען דעם זאָלען אויך קאָלעניזירט ווערען פליטים אין טאַנאַניקאַ, אַנְעֶנְגֶלישע קאָלעניע אין מורא אַפּריקאַ, וואס האָט אַמאַל גע-ליאַנישע רעגירונג האָט אויסגעוויקט די גרייטקייט אויפצונעמען דייטשע יו-דען.

— אין ציוואַמזענאַנג מיט'ן צוריק-רומען קיין וואַשינגטאָן דעם אַמעריקאַ-נער אַמאַטאַראַר אין פּאַרליאָ האט היט-לער אָבערזעצן קיין פּאַרליאָ דעם דיי-טשען אַמאַטאַראַר אין וואַשינגטאָן, די רעגירונג פון די פּאַרטייניגע שטאַטען האט אויך אָבערזעצן דעם שטענדיגען האַנדעלס אַטאַשע אין פּאַרליאָ, וועלכער האט גלייך פּערלאָזט דייטשלאַנד.

— אין חיפה'ער, הדסה-שפיטאל איז געשטאַרבען פון די וואַנדען, וועל-כע ער האט בעקומען פון אַנאַרעאַבי-שען טעראַריסט, דער סטודענט מענ-דעל דודיק פון פּוילען אויך א צווייטער פּערוואַנדטער, דער מילך-הענדלער צבי האַבערמאַן, וועלכער איז בעפּאַ-לען געוואָרען דורך טעראַריסטען אין מקור-חיים, איז געשטאַרבען פון די וואַנדען.

— אין דער פּאַרשטאַדט פון ירושלים בית וגן איז דער'הרג'עט געוואָרען דער חביב באָק.

— נעבען דער איינענפאַך סטאַציע אין ירושלים איז דער'הרג'עט געווא-רען דער תּימאַצ'ער יוד יוסף שאראבי.

— דער ענגלישער פּאַרלאָמענט האט איינשטימיג אָנגענומען די רעזאָלוציע פון דער לייבאַר-פּאַרטי, אַז די רע-גירונג זאָל תּיכּף אָננעמען געמיינזאַם מיט די פּאַרטייניגע שטאַטען אַנאַ-ציע געגען דער אונטערדריקונג פון ראַטישע און רעליגיעזע מינדערהייטען אין דייטשלאַנד.

— אין לאַנדאָן איז געשטאַרבען אין אַ דאָרטיגען קליניק די נאַרוועגישע קעניגין, די פּאַרשטאַרבענע איז א מוהמע פון איצטיגען ענגלישען קעניג.

— דער גענעראַל קאַמאַנדיר פון אַר-מיינען פּרעזענט קרעפּטען אין אַר-מיינען פּאַרטי אַרונדן האט היינט פּרא-קלאַמירט אין גאַנץ אַרונדן אַרונדן-בזשטימעט צייט אויסגאַהמס צושטאַנד מיט אַ פּאַרשאַט פון דער בעוועגונג אויף די וועגען אין די שעה'ן צווישען 6 אַווענד ביז 7 פּרייה, דער אויסגאַה-מס צושטאַנד נעמט נישט אַרום די שטערט וואו די בעוועגונגס-פּאַרטיי האט דאָרף רעגולירט ווערען דורך די לעקאַציע מיליטערישע קאָמיטאַטען.

— דעם יעקב טראַקאַנעוויטש האט איינגעווענדען אין מלוכה'שען סע-באַק מאָנאַפּאַל וועגען פּראָגען פון יו-דישע שטאַפּאַק קאַנצעסיאָנען.

— דער פּוילישער אַמבאַסאַדאָר רע-טשינסקי אין לאַנדאָן האט בעזוכט דעם שטענדיגען אונטערשטאַטס-סעקרעטאַר פון אויסטראַליע מיניסטעריום סער קלאַד-וואַן און אין אַ געשפּרעך מיט איהם געגעבען אַנאַליטישע דעם וואונד פון דער פּוילישער רעגירונג, אַז דער נאַהמסטער אַמאַטאַר צו קאַנצעסיאָנען (שע-דיוול) זאָל ענטשפּרעכענע פּערגרענעקעט ווערען, כּוּי ער זאָל קאַנצען אויך אַרומנעמען יענע יודען פון דייטשלאַנד וואס זענען לעצטענס ארויסגעשיקט געוואָרען קיין פּוילען.

יא יעסטעם ביעדני...

(אַ בילדל פון קהלה-לאַקאַל). גלויבט מיר, רבּוּח, אַז מיר לעבען אין אַזאַ צייט, דאס מען ווייסט נישט וועמען מען זאָל פּרייהער בעדויערען און רחמנות תּאַבען, צי אויף די גוילי אַשכּנז, אויף די רומענישע יודען, אויף היימישע אַרימפּעלייט אָדער גאַר אויף די שטיין רייכע גבּורים, וועלכע פּער-מאַנענדיג מיליאָנען זענען געבּיך אויך אַרים.

אַבער צו וואס רעדען מיט טשלים, בעסער זאָל מען לעזען רעדען אַדעם בעל-דבר אַליין.

אין דער קהלה - קאַנצעלאַריע איז פּערזאָנלעך פּאַר אַ וואַנט געקומען דער דירעקטאָר פון דער היגער פּאַפּירעניע ד"ר קאַהן מיט אַ סענאַ, פּאַרוואָס מען האט איהם געשטעלט אַזאַ הויכען עטאַט. יא יעסטעם ביעדני" - האט ער גע-רעדט מיט אַ רחמנות פנים און מען האט געפּיהלט, אַז טרעהרען שטיקען איהם. אויב איהר ווילט עטאַט-קלאַנט זיך ווייטער דער אַרימער דירעקטאָר-מיליאָנען-דאָן בעשטייערס די רייכע יודען פון שטאדט און נישט מיר, וועל-כער ביי אַרמים.

דער דאָזיק, צו וועלכען די דאָזיגע ווערטער זענען געווען געווענדעט האט לתחילה געמיינט, אַז דער מיליאָנע-ר, וועלכער רעקלאַמירט זיך פאַר אַנאַ-רמי-מאַן איז נישט בקו הבריהא, גאַר ווען דער ה' לאַפּעק האט אָנגעהויבען צו ווילען און צו דראַפּען, אַז גאַר אין קורצען וועט מען אייך אויך דאָ ער-ברענען די שוהלען, אַזוי ווי מען האט עס געטוהן אין דייטשלאַנד, האט מען זיך איבערצייגט, אַז ער איז „געזונד“ אויפ'ן גאַנצען קאַפּ.

ביים אַוועקנעהן האט ה' לאַפּעק קאַהן, אַ זעהן פון לודוויק קאַהן, אַנ-אייניקעל פון בער און לייב קאַהן, געסטרעזשעט, אַז שוין נישט לאַנג וועט ער נאך בלייבען אַ יוד...

מילא, דאס, וואס ער, ה' לאַפּעק, ווינט אונז ווי יענער רשע פון דער הנהל, לכה ולא לו (איינער שוהלען) בין איך איהם מילא, אויך דאס, וואס ער וויל ביים ראַנד פון קבר פּענטלוי-פען פון יודענטום, וועט אונז אויך קיין שאַדען נישט געגעבען, גאַר דעם שם, וואס ער טראַכט אויף זיך אויס, אַז ער איז גאַר אַנאַ-באָן, אַ בלוט אַרימאַן קאַן יא פּערדריסען, ער ברענגט דאָס אונז אַריין אין אַ פּערלעגענהייט, נישט וויסענדיג אויף וועמען מען זאָל פּרי-הער רחמנות האבען, צי אויף די די אַשכּנז אַימע אומגליקליכע גע-רודפּעט יודען, צי אויף אַזעלכע אַר-מי. ש.

סדרום ועמורה...

אין דער וועלט איז געווען בעהערשט מיט אַ חושך, ווען די כּענשהיים האט נאָך געלעבט פּרימיטיוו, האבען מיר זיך איבערצייגט, אַז אויך היינט, אין יאָרהונדערט פון דער גרעסטער ציוויל-ליזאַציע און העכסטע קולטורעלע דער-גרייכונגען איז אין האַרץ פון אייראָפּאַ היינט-צו-טאָג פּערהאַן אַ סדרום ועמורה און אַזוי ווי די כּענשהיים איז היינט מעהר ציוויליזירט ווי אַמאַל, זענען יענע סדרום-מעשה'ליכע אַ קינדער-שפּיל, די היינטיגע סדרום - לייט קאַנצען די מלאכה בעסער און זיי פּויהרען אויס די בעסטע ליזאַציע מעשים גרינדליכער און פּונקטליכער ווי זייערע אר-על-טערן אין אַלעטען סדרום, גאַר נישט לאַנג האט זיך געדוכט, אַז עס קומט די צייט, ווען סדרום וועט בעשטראַפּט ווערען פאַר איהרע מעשים רעים, אַזוי ווי זי האט זיך פּערדינט. אויך ביים היינטיגען סדרום האט זיך געפונען אַ מליץ אין געשטאַלט פון אַנ-ענגלישען דזשענטלעמען, מען רופט איהם שטאַמפּערלען, וועלכער קאָן נישט זעהן קיין פּייערדיגע ספּעקטאַקלען און אויך ער האָט פּרובירט, עסליכע מאַל זאָנאַר, צו זאָגען דעם אויל, זע-הנדיג, אַז עס העלפט נישט האָט ער אויף די עלטערע יאָהרען זיך געלאָזט פליהען קיין סדרום, זיך געבעטען ביי זיי, אַז זיי זאָלען נישט אָנווענדען זיי-ערע מעשע'דען און סוף כל סוף האָט ער קאַפּטולירט פאַר סדרום, ער האָט זיי נאָכגעגעבען, וואס זיי האבען גע-וואָלט און די שאַרף, וואס האָט גע-וואָלט אויסגעפּיהרט ווערען איבער סדרום זייט...

אַזעלכע און עהגליכע אינקוויזיציע-מעשע'דען האבען די סדרום לייט אָנגע-וואַנדען גענען די אונגעווינשטע עלע-מענטען. נאָר, ווי כּהאַב געוואנט, הא-בען אַממעדיטען אויף מיין פּאַנטאָיע געוויקט די „נערעכטע“ משפּטים, און דאס פּאַלק פון אַלע צייטען און דורות האָט טאַקי געשטעמפּעלט סדרום'ס מ-ש. פנים אַלס דעם סינאָנים פון די גרעס-טע און געמיינטע נידערטרעכטיגקיי-טען און יעדען אונגעווערסטן אורטייל בעצייכענען מען מיט'ן אויסרוק סדרום'ס משפּט.

און אַט פאַר דעם סדרום האָט זיך אַברהם אבינו איינגעשטעלט, ער האט געוואלט געפונען אַ זכות און ער האט כּסדר אונטערהאַנדעלט מיט'ן בעשע-פּער: אויל - האט ער געהאַלטען אין איין בעטען - אפּשר זענען פּערהאַנגען 40 דינקים, 30 אַרענטליכע מענטשען, אפּשר ווייניגער, דערבאַרעם דיך גאַט אין הימעל, מעגליך וועלען די מענטשען נאָך תּשיבה טוהן, נאָר ווען אַברהם אבינו האט זיך איבערצייגט, אַז אפילו קיין 5 דינקים זענען אויך נישט פּער-הענען, האט ער רעזיגנירט פון אונ-טערהאַנדלונגען און אויף סדרום ועמורה איז אויסגעפּיהרט געוואָרען דער אור-טייל: זיי זענען פּערניכטעט געוואָרען דורך שוועבעל און פּייער, אַזוי, אַז קיין שריד ופּליט איז פון זיי נישט פּערבליבען.

אויב מיר האבען געמיינט, אַז די מעשה פון סדרום ועמורה איז אַ פּרא-דוקט פון אַ רייכער פּאַנטאָיע; איז מיר האבען זיך ווידער איינגערעדט, אַז אַזאַ מעשה סדרום האט געקענט פאַ-אַזעלכע און עהגליכע אינקוויזיציע-מעשע'דען האבען די סדרום לייט אָנגע-וואַנדען גענען די אונגעווינשטע עלע-מענטען. נאָר, ווי כּהאַב געוואנט, הא-בען אַממעדיטען אויף מיין פּאַנטאָיע געוויקט די „נערעכטע“ משפּטים, און דאס פּאַלק פון אַלע צייטען און דורות האָט טאַקי געשטעמפּעלט סדרום'ס מ-ש. פנים אַלס דעם סינאָנים פון די גרעס-טע און געמיינטע נידערטרעכטיגקיי-טען און יעדען אונגעווערסטן אורטייל בעצייכענען מען מיט'ן אויסרוק סדרום'ס משפּט.

אין דער סדרום ווערט דערנעבן מיר אַ בעשרייבונג פון סדרום ועמורה, צוויי שטערט, וואס האבען זיך אויסגעציי-כענט מיט זייער אויסטערלישער רשעות און אכזריות, אין חומש ווערט דערנעבן מיר ווי אַזוי עס איז געקומען דערצו, אַז מען האט שוין נישט געקאַנט מעהר דולדען דאס רשעות פון די אַנשי סדרום ועמורה און עס איז אַרויסגעטראָגען גע-וואָרען דער אורטייל, אַז די צוויי שטערט מיט אַלע זייערע איינזאָנערע זאַלען פּערניכטעט ווערען. דאמאלס איז געקומען אברהם אבינו, דער ערשטער יוד, וועלכער האט אנערקענט מלוכות שמים און זיך איינגעשטעלט פאַר די דאָזיגע שטערט; ער האט געוואָלט גע-ביען אַ זכות פאַר די יושבי העיר, אוילי האט אברהם אבינו געטענה'ט צום בורא העולם-חמשים צדיקים, אפּשר זענען דאך פּערהאַנגען אין דער מדינה כאטש 50 אַרענטליכע מענטשען, וועל-כע פּראָטעסטירען געגען דער סאַדיסטי-שער רשעות און אין וועמען זכות עס זאָלען גיבן ווערען די שפּעט.

Dobry światło stworza miłszy nastęój

Damy oczom dużo dobrego i taniego światła, stosując Osramówki D. W użyciu domowym najmniejszą pod względem mocy — powinna być żarówka 40 Dlm.

OSRAMÓWKI-D

znakowane w dekalumenach gwarantują małe zużycie prądu.

שפיר מאכט, האט פערט פון בלוט-גע צוזאמענשטויסן צווישן די מאכ-פעדאנער און די יודען, וואס ס'זענען פריער פאסירטן זעהר אפט.

די יונגע פיהרער פון דער מארקא-נער נאציאנאלער פערזענלעכער אהבן אמילו פיעל מאך געפירט אנהעצען דעם האון צו פארגעסן און צו ראבי-רען די יודישע קווארטאלען, אבער די דאזיגע פרובען זענען שוועל אונטער-דריקט געווארען, גלייכצייטיג פיהרט די מארקאנאישע רעגירונג איהר טראג-דיזאנאלע פאליטיק, נישט צו דער-לאזען דער יודישער מיגדערהייט (160,000 נפשות צווישן 6 מיליאן איינוואוינער) צו פערנעמען א צו קע-טיגע שטעלונג אין לעבען פון לאנד.

די בעאמטע פון שווייץ גיבען שוין אכטונג, אז די יודען זאלען נישט וואוינען אין די מאכמעדאנישע קוואר-טאלען און לאזען איהן קאמפאגירט נישט צו, אז מאכמעדאנישע פויען זאלען דיענען אין יודישע הייזער.

די מארקאנאישע תושבים פאלגען נאך מיט אינטערעס די צוזאמענשטוי-סען צווישן יודען און אראבער אין מוצה, די לעצטע צייט האבען פיעל מארקאנאישע מאכמעדאנער איינגע-דענט דעמאנסטראציעס געגען דעם חלוקה פרעזעקט פון ארץ ישראל.

פון דער אנדער זייט אבער האבען אויך מאכטע פיהרער פון די מארקא-נישע נאציאנאליסטען געפירט אי-פעריעהען אויף זייער זייט זיי יודען אין זייער אגיטאציע געגען מארקא-רייך, וואס זיי האבען ענטוויקעלט אין יאהר 1937. אבער די דאזיגע פרובען זענען נישט געלונגען, די טאקאלע מלוכה אין אייראפע ווידער שטיצען זיך אויף זייערע אנטוויקעלטע פרינ-ציפען, כדי מיט זייער הילף צו פער-שפרייטען צווישן די מארקאנאישע איינוואוינער א אנטוויקעלטע געזעל-אנטיידישע מארקאנאישע גלייכצייטיג-די פראקאציע, וועלכע פערשט אין דער שפאנישער מארקאנאישער האבען אויך נישט ווייניג צוגעהאלפן צו דער דא-זיגער אנטוויקעלטע די מארקאנאישע הא-בען זיך אבער דער דאזיגער פראקא-גאנצע נישט אונטערגעגעבען און זע-צען ווייטער פאר זייער פאליטיק פון שותפות'דיגער ארבייט צווישן פראנץ-רייך און מארקאנאישע ארבעט זע-טיגער בעפעלקערונג. דאך זענען די בעפעלונגען צווישן די מארקאנאישע מוסולמענער און די יודען לעצטענס

גלייכווערשלינג פון דער סדרה

פון יחיאל טשענסטאכאווער

פרשת חולדות
אם כן למה זה אנכי?

ביים בעדינגער רב ר' בעריש גרוי-פארט ז"ל איז פארגעקומען א דין-תורה צווישן צוויי ברידער וועגען א ירושה פון פערשטאדענעס פאטער. צוליב דער מחלוקה האט קינדער פון די ברויער נישט געוואלט האלפן ביי זיך די מיטער. דער רב ז"ל האט צו זיי געזאגט: אין דער תורה שטעהט ויתרוצו הבנים" די קינדער האבען זיך ארומגעקריגט, געליטען אבער האט די מוטער, דעריבער האט רבקה געזעט למה זה אנכי? וואס בין איך שולדיג, אז איהר האט נישט צו-געזען זיך קיין שלום? פארוואס זאל איך דארוין ליידען. דאס זעלבע האט דער רב געזאגט איז מיט איהן, צו געווארען מער געשפאנט און נאך קיי-מאל איז די לעצטע פון די יודען אין די מוסולמענישע לענדער נישט געווען צוויי שווער ווי איצט.

דער פראקאציע פון די מארקאנאישע יודען איך א"ע לעצטענס געפירטען האט זיי במשך די לעצטע יאהרען צווישן-בראכט אויף א הויכען ניווא, פון וועל-כער זיי לייגען קיין אכט נישט אויף די געפיהלען פון די מוסולמענישע טיפידענען. די מארקאנאישע יודען שטרעבען זיך צו בעפרייען פון יעדער געמיינעמאכטע מיט די מוסולמענער, זיי מיהען זיך דעריבער אונגעמען די פראנצויזישע בירגערשאפט. אבער לויט'ן מארקאנאישען בירגערשאפט-געזעץ דארף יעדער מארקאנאישער ביר-גער, וועלכער וויל זיך ענטווערען פון זיין בירגערשאפט, בעקומען א ספעציעלע פארלוובונג פון דער מארקאנאישער שער מאכט און זיי מאכט עטליכע נישט יודען געין אפולכע עטליכע שפן.

הקול קול יעקב

אין קאנווע האט מען אויסגעבויט א גרויסע ישיבה. יעדער איינוואוינער האט מנדב געווען א געוויסען סכום צום בוי. איינער פון די נגידים א גרויסער קמאן, וועלכען עס האט נישט געפאסט אצוואונקען, האט בעת עלי-לספר תורה מנדב געווען א גרויסע סומע, ווי אבער עס איז געקומען צום געבען, האט ער נישט געוואלט מקיים זיין דעם נדר. דערויף האט דער רב ר' יצחק אלחנן ז"ל איהם געזאגט: הקול קול יעקב—ביים נדר האט ער זיך גע-פיהרט אזוי ווי א יעקב, דער קול איז געווען זעהר שעהן, ווי אבער עס איז געקומען צום געבען, הידים יד עשו—דא איז ער שוין געווארען א'עשו.

קום לך פדנה ארם

פארוואס האט יצחק געוואלט געבען עשו'ן די ברכה הוי גביר לאחיק דו זאלסט זיין א גביר אום צו קענען אונטערשטיצען דיין ברודער? צי האט דער יעקב נישט געקענט זיך זעלבסט מפרנס זיין? נאר יצחק האט געוואוסט דאס ווייניג צו זיין זענען: דער עלט-סטער עשו א'נאיש שדה, א פעהיגער מענטש, דעגענען דער יונגערער: א'נאיש תם, א תם, יושב אהלים: זיצט א גאנצען טאג אין בית המדרש, קען זיך נישט אפילו אויף א צורת מסעע דעריבער, האט ער געווינען דעם על-טערען ער זאל זיין א גביר א בעשי-צער פאר זיין ברודער דעם תם, וזכען פאר איהם א ווייב, אויסהאלטען מיט נדן און פרנסה. ווי אבער ער האט געהערט פון עשו'ן, אז יעקב האט פון איהם ארויסגעקומען מיט א שני-צעל די בכורה און ברכות, האט יצחק געזאגט: בא אחיק במרמה: ווי איך זעה איז דיין ברודער יעקב נישט אזא תם, ווי איך האב געזעענעס נאר נאך קלוגער פון דיר, מען ער זיך שוין געענען אהן דיין הילף, ויקרא יצחק אל יעקב ויברך אותו — קום

לך פדנה ארם וקח לך משם אשה

והיית לקהל עמים: ערשט דאן האט יצחק גערופען יעקב, געהייסען איהם זיך אליין אויסקלויבען א ווייב און פער-זיכערט, אז יעקב וועט גרויס ארויס-קומען.

קצתי בחיי—למה לי חיים

צו איינעם פון די בעקאנטע רבנים איז געקומען א יוד מיט א שאלה: היות ווי זיין ווייב איז געווען א מקשה לילד, איז ער געווען ביי א נאהנטען רבי נאך הילף. דער רבי האט איהם צוגעזאגט א שנעלע ישועה מיט'ן תנאי, אז ער זאל דאס קינר, וואס וועט געבוירען ווערען א גאמען גע-בען, אויב עס וועט זיין א יונגעל-חיים, א מידעל-חי'.

עס איז אבער געבוירען געווארען א צוויילינג, וויל דאס ווייב א נאמען געבען דאס מיידעל נאך איהר מוטער שרה, און פערלאנגט, אז ער זאל דאס יונגעל א נאמען געבען חיים, דאגעגען זיין מוטער פערלאנגט, אז דאס יונגעל זאל הייסען נאך איהר מאן, דעם בעל שמחה'ס פאטער—ישראל און דאס מיי-דעל חי, אזוי ווי דער שלום בית, קען דארויף צושטערט ווערען, איז ער געקומען פרעגען דעם רב וואס צו טהון. דער רב האט איהם געזענסטערען אז ער העלליכע געשיכטע האט געפראגען מיט אינווער באצע רבקה, אויך זי איז געווען א מקשה לילד, ויתרוצו א הבנים—אויך זי האט געבוירען א צוויילינג, ווי עס איז אבער געקומען צום נאמען געבען האט רבקה געזאגט: קצתי בחיי, איך וויל נישט געבען א נאמען חי, למה לי חיים, איך בין אויך נישט מסכים צו געבען א נאמען חיים, דאס זעלבע האט דער רב גע-זאגט צום בעל שמחה: אויב דאס גע-בען דעם נאמען צו שווערען צו שלום בית קענסטו זיך דאזיגע געזאמעלטע חיים פון א חי' דער רבי וועט קיין תרפומות נישט האבען צו דיר דעריבער.

קין אהנונג נישט, ווארום עס קען

דאך נישט זיין מעגליך, אז הרב יוסט-מאן, וועלכער איז א יוד א תלמיד-חכם און פערזענלעך א רבנות שטעלע זאל דערלאזען צו אזא חילול הקודש. אלא וואס דען, דאס איז נאך געווען א קראנקע פאנסאציע פון אט דעם זלמן גוימאץ (אגב קומט דער דאזיגער גנע צאנז אין דעראקציע און פער-דרעהט א קאפ, אז מען זאל בעוידלען זיי שענסטע בעלי בתים, חסידים, וועל-כע דאזענען אין פילצער שטיבעל...)

און פונדעסטוועגען האט געטראפען, אז עטליכע יודען, אמת נישט קיין סך, נאר דאך האבען זיך געפיענען עטליכע מענטשן (אויף נישט געבען זענען שטענדיג דא בעלנים), וועלכע האבען זיך אגעבונגען צו געבען, זיי האבען אויסגעפיהרט זייער נקמה נישט איבער'ן, תומכי עניים, נישט אויפ'ן פרעזעס, נאך געגען די ארימעלייט.

ס'וואונדערט נאך אויף איינעם פון די נקמה געמער, דאס איז דער ציי-טונט אגענט העשקע נוסטריינד, צי האט דער דאזיגער יוד שוין פערגעסען אז ערשט נישט לאנג האט ער אליין געליטען פון א נקמה-קאס און נאך די מענטשן, וועלכע ארבייטען אין, תומכי עניים" זענען איהם בייגעשטאנען אין א נייט. מיר ראפען איהם דאס צו גע-דענקען...

צוטיילען פאר הונגעריגע יודען.

די זאמלער בעסטעהן פון הארעפאשנע יודען, וועלכע נעמען קייטשן אין די הענד און לויפען ארום איבער אלע הויצען שרייענדיג לויט'ן מוסטער פון אנדערע שטעט: גוט שבת יודלעך, וואס דאס איז א סיגנאל, אז די יודען, וועלכע זיצען ביי זייערע שבת'דיגע מיטאגען זאלען אראגעבען א חלה'לע אדער ברויט, די דאזיגע געזאמעלטע פראדוקטען ווערען צוטיילט פאר קנאפע 400 פאמיליעס.

מאכט זיך א מעשה אין דער קהלה ווערט בעטראכט דער ענין מורה הוראה און איין דאזאך האט פארגעלעגט אלס קאנדיציע דעם וויעלונער רב, פארוואס עמיס דעם וויעלונער רב, וועלכער האט א פאסטען אלס רב צו-געמען אלס מורה הוראה קיין טשענ-סטאכאו, אינדערציט, ווען עס זענען פעהאנען גענוג ארבייטסלאזע קאנדי-דאטען און קיזור, דער פראיעקט ווענען וויעלונער רב איז לעת עתה צורוכגע-פאלען, און אזוי ווי צווישען די דא-זאפעס, וועלכע זענען נישט געווען ענטשיקט פון וויעלונער קאנדידאט איז אויך געווען דער פרעזעס פון, תומכי עניים, האבען זיי אנהענגער פון ווי-לונער רב בעשלאסען זיך נוקם צו זיין אין די ארימע הונגעריגע יודען, וועלכע געניסען פון, תומכי עניים."

הכומר איז עס, די יודישע העיצער

זענען ווייך און די דאזיגע חב"ה לייט מאכען געשעפט.

זיי, די דאזיגע ספעציאליסטען, ווע רימען זיך ביים הייסען אויווען...

עס ווערט נישט אפגעשאצט ווי געהעריג פאלט מען אפ אריין אין דער שארט שוהל א פרייטאג צו נאכט'ס אדער א שבת בייטאג ווערט מען דאך ממש איבערראשט פון די הערליכע תפילות און קול נעים חון קאלעווא און דאס פערשטיגע געזאנג פון כאר אונטער דער לייטונג פון דיריגענט ה' ראטענבערג.

וואלט אזא אינסטיטוציע, אזא הער-ליכער יונגער ווי עס איז כאלעווא און אזא פירעכטיגער כאר, ווי עס איז דער שוהל-כאר איינגעשטאנען אין נישט יודישע הענד וואלט מען פון דעם געמאכט א צימעס, מען וואלט איינגעארדענט קאנצערטען, מען וואלט מרעיש עולם געווען. ביי יודען אבער איז גארנישט מיט גארנישט מען מאכט נישט דערפון קיין וועלען.

ביי אונז ווערען אפולכע זאכען נישט ווי געהעריג אפגעשאצט.

"תומכי עניים"

עס איז פראי איבערגעגעבען די סיגער, ווענען אנב נישט קיין ווי-כריסטערען, אבער זעהר א כאראקטע-ריסטערען.

ווי בעוואוסט, ענוויסטירט אין אונ-זער שאדט א געוועלשאפט, תומכי-עניים, וואס איז מיט יאהרען צוריק געגרינדעט געווארען דורך ר' עמנואלקע ווייצענבלאט ז"ל.

די אויפנאצע פון דער דאזיגער אינסטיטוציע איז צו זאמלען יעדען שבת חלה מיט גרויס ביי דער יודי-שער געמעלקערונג און אז גיום עס

זיך נאך א צופראג, ווען כ'האב פער-

בייטונג א געוויסע צייט אין פילאנאדי-הויפט שארדט און דאס, וואס ה' בלאג-גרינד האט זיך דארט פגעזעט האט נאך משה פערשטארקט די אקטיווי-טעט פון די דארטיגע יודען לטובת אונווערע אימנליקליכע ברידער אויף דער וועלט.

איך טייל זיך מיט די לעזער פון דער טשענסטאכאווער צייטונג" מיט דעם ווארימען גרום, וואס איך האב דערהאלטען פון קאלטען צפון.

זיי ווארימען זיך ביים הייסען אויווען...

יעדע רעכטע זייט טוז אויך האבען א לינקע. אויב מען איז אזוי שטארק איבערגענומען מיט'ן גורל פון די פליטים, אויב דאס יודישע הארץ רופט זיך אזוי ווארעם אב אויף די ליידען פון די ארויסגעטריבענע פון דייטש-לאנד, טא פארוואס זאלען עס פייטיגע חברה לייט נישט אויסגעצען פאר זיי-ערע צוועקען.

די לעצטע צייט האבען פערשיידענע חברה לייט אגענהויבען ארומצוגעהן איבער די געוועלבער און שטובען, בע-טענדיג נדבות אלס ארויסגעטריבענע פון דייטשלאנד און דערביי בענוצען זיי זיך מיט'ן דייטשען לשון, ס'אשר-שטעהט זיך, אז די רחמנים בני רחמנים פאלט גארנישט איין, אז דער בעטער-פענדער איז נאך א גאליציאנער פון קאלאמיי, וועלכער האט אפילו דייטש-לאנד פאר די אויגען נישט געזעהען און זיי גיבען א גרעסערע נדבה, אויך אין נאם שטעלען זיך אפוק חברה-לייט, שטרעקען אויס די האנד און פעפען מיט א רחמנות'דיגען קול אויף דייטש, אז מען זאל זיי שענקען א אהיים צו דער פאמיליע. א שעת

בלוין פאר יודען, וועמען דער גוי'ל

האט אזוי שריקליך בעטראגעט, נאר מיט דער פלייטיש פראגע פערמיטערע-סירען זיך די מלוכה מענער פון די גרעסטע אימפעריעס, וועלכע שפען פאר זיי, אדער האבען בדפה צו שא-פען א מקום מקלט.

אויך קיין פאלט די הויפט-שטאדט פון פילאנדיע זענען אגענקומען 200 עסטרייכישע פליטים, און ווי עס שרייבט מיר — אין א פריוואטען בריעף — אוועק בן עיר בערנארד בלאגונד, וועלכער וואוינט אין העל-סינגטאס און פערנעמט זיך דארט מיט יודישער געוועלשאפטליכער און נאציא-נאלער ארבייט, זענען די 200 ארויס-געטריבענע יודען פון עסטרייך איינגע-ארדענט געווארען אויפ'ן בעסטען אופן און דאס וויכטיגעסטע איז דאס—שרייבט ווייטער ה' בלאגונד — וואס די יו-דישע קהלה אין העלסינגפארס, סאקי מיט ה' בלאגונד, אונזער בלאגונד אין דער שטיק (ער איז פרעזעס פון היילעס-קאמיטעט), בעמיהען זיך, אז אט די דאזיגע 200 אומגליקליכע פון נאצי-טעראר זאלען בעקומען די פיי-לענדישע בירגערשאפט און די דאזיגע בעמיהונג וועט ווארשיינליך בעקרוינט ווערען מיט ערפאלג.

ווי בעוואוסט—שרייבט ווייטער ה' בלאגונד זיך די יודען אין פילאנדיע זעהר גוט, און מיט פרנסה וון אלס יו-דען און צו דעם קליינעם צבור, וואס פילאנדיע פערמאנט וועלען צוקומען נאך 200 יודען און דאס א דאנק דער ענער-גישער בעמיהונג פונ'ם העלסינגפאר-סער פליטים - קאמיטעט מיט אונזער בערלי בלאגונד אין דער שטיק.

די העלסינגפארסער יודען האבען זיך שטענדיג אויסגעצייכענט מיט זיי-ער ווארים יודיש הארץ, דאס האב איך

וועגען אן אלטע טעמא

(א פאָר ווערטער צו דעם וועגען הבלגה)

עס איז פערטאָן אַן אלטע גריכישע לענדער, וועלכע דערזעהלט אונז; עס איז געווען אַ מאָן מיטן נאמען איקאר, וועלכער האט געוואלט פליהען צו דער זון. ער האט צו דעם צוועק אויסגעארבייט קינסטליכע פליגער, וועלכע ער האט געלאָזט מיט וואַקס זיי צוקלעבען צום קערפער, און זיך אויסגעהויבען אין דער הויך צוקומען. דיג אָדער געהערט צו דער שטרעקע פון דער זון, האבען די הייסע שטראַלן לפֿן צושמאלצן דעם וואַקס און דער פליהער איקאר איז אָרגאַנעפּאַלען און זיין קערפער איז צושמעטערט געוואָרן. רען אויף די אונטען ליגענדע פעלזיגע שטיינער. די דאָזיגע אויף קלוגע לע- גענדע האָט אַ וואָרענדיגען מוסר- השכל פאַר די אלע פּאַנאַזיאָרען, ווע- מענס פּאַנאַזיעס עס ווערען צושמאַל- צען ווען זיי קומען אין בעריהרונג מיט די שטראַלען פון ליכט-פון דער לאַנגיק. עס איז אַ מפרקוירדיגע זאָך ווי וועגיג די מפנשהייט האט זיך צו- געהערט צו דער דאָזיגער וואָרעננג. די שטרעבונג פון איקאַרן פון פלי- הען צו דער זון זיך בעקענען מיט די פאַר אונז אומבעקאַנטע גאַטור פאַחות און דער ווילען זיי צו בעהער- שען, דאס איז דער וואונש אין דער האַרצען-אַמת פאַר דער מענשהייט! עס האט ווייט נישט אַבגעשטאַרקען די אלע אמת ווכער די דאָזיגע גע- פאַר פון קענען צושמעטערט ווערען דורך די פעלזיגע שטיינער. ביי עס איז דערגרייכט געוואָרען די היינטיגע פליה טעכניק, ווען נישט די דאָזיגע פּיאָנערען, קרבנות גרייסע פּאַנאַזיאָ- רען, וואָלטען מיר נישט געשטאַנען אויף דער שטופע פון גאַטור בעהער- שונג און טעכנישע ענטוויקלונג.

עס איז פערטאָן אַן אלטע גריכישע לענדער, וועלכע דערזעהלט אונז; עס איז געווען אַ מאָן מיטן נאמען איקאר, וועלכער האט געוואלט פליהען צו דער זון. ער האט צו דעם צוועק אויסגעארבייט קינסטליכע פליגער, וועלכע ער האט געלאָזט מיט וואַקס זיי צוקלעבען צום קערפער, און זיך אויסגעהויבען אין דער הויך צוקומען. דיג אָדער געהערט צו דער שטרעקע פון דער זון, האבען די הייסע שטראַלן לפֿן צושמאלצן דעם וואַקס און דער פליהער איקאר איז אָרגאַנעפּאַלען און זיין קערפער איז צושמעטערט געוואָרן. רען אויף די אונטען ליגענדע פעלזיגע שטיינער. די דאָזיגע אויף קלוגע לע- גענדע האָט אַ וואָרענדיגען מוסר- השכל פאַר די אלע פּאַנאַזיאָרען, ווע- מענס פּאַנאַזיעס עס ווערען צושמאַל- צען ווען זיי קומען אין בעריהרונג מיט די שטראַלען פון ליכט-פון דער לאַנגיק. עס איז אַ מפרקוירדיגע זאָך ווי וועגיג די מפנשהייט האט זיך צו- געהערט צו דער דאָזיגער וואָרעננג. די שטרעבונג פון איקאַרן פון פלי- הען צו דער זון זיך בעקענען מיט די פאַר אונז אומבעקאַנטע גאַטור פאַחות און דער ווילען זיי צו בעהער- שען, דאס איז דער וואונש אין דער האַרצען-אַמת פאַר דער מענשהייט! עס האט ווייט נישט אַבגעשטאַרקען די אלע אמת ווכער די דאָזיגע גע- פאַר פון קענען צושמעטערט ווערען דורך די פעלזיגע שטיינער. ביי עס איז דערגרייכט געוואָרען די היינטיגע פליה טעכניק, ווען נישט די דאָזיגע פּיאָנערען, קרבנות גרייסע פּאַנאַזיאָ- רען, וואָלטען מיר נישט געשטאַנען אויף דער שטופע פון גאַטור בעהער- שונג און טעכנישע ענטוויקלונג.

עס איז פערטאָן אַן אלטע גריכישע לענדער, וועלכע דערזעהלט אונז; עס איז געווען אַ מאָן מיטן נאמען איקאר, וועלכער האט געוואלט פליהען צו דער זון. ער האט צו דעם צוועק אויסגעארבייט קינסטליכע פליגער, וועלכע ער האט געלאָזט מיט וואַקס זיי צוקלעבען צום קערפער, און זיך אויסגעהויבען אין דער הויך צוקומען. דיג אָדער געהערט צו דער שטרעקע פון דער זון, האבען די הייסע שטראַלן לפֿן צושמאלצן דעם וואַקס און דער פליהער איקאר איז אָרגאַנעפּאַלען און זיין קערפער איז צושמעטערט געוואָרן. רען אויף די אונטען ליגענדע פעלזיגע שטיינער. די דאָזיגע אויף קלוגע לע- גענדע האָט אַ וואָרענדיגען מוסר- השכל פאַר די אלע פּאַנאַזיאָרען, ווע- מענס פּאַנאַזיעס עס ווערען צושמאַל- צען ווען זיי קומען אין בעריהרונג מיט די שטראַלען פון ליכט-פון דער לאַנגיק. עס איז אַ מפרקוירדיגע זאָך ווי וועגיג די מפנשהייט האט זיך צו- געהערט צו דער דאָזיגער וואָרעננג. די שטרעבונג פון איקאַרן פון פלי- הען צו דער זון זיך בעקענען מיט די פאַר אונז אומבעקאַנטע גאַטור פאַחות און דער ווילען זיי צו בעהער- שען, דאס איז דער וואונש אין דער האַרצען-אַמת פאַר דער מענשהייט! עס האט ווייט נישט אַבגעשטאַרקען די אלע אמת ווכער די דאָזיגע גע- פאַר פון קענען צושמעטערט ווערען דורך די פעלזיגע שטיינער. ביי עס איז דערגרייכט געוואָרען די היינטיגע פליה טעכניק, ווען נישט די דאָזיגע פּיאָנערען, קרבנות גרייסע פּאַנאַזיאָ- רען, וואָלטען מיר נישט געשטאַנען אויף דער שטופע פון גאַטור בעהער- שונג און טעכנישע ענטוויקלונג.

עס איז פערטאָן אַן אלטע גריכישע לענדער, וועלכע דערזעהלט אונז; עס איז געווען אַ מאָן מיטן נאמען איקאר, וועלכער האט געוואלט פליהען צו דער זון. ער האט צו דעם צוועק אויסגעארבייט קינסטליכע פליגער, וועלכע ער האט געלאָזט מיט וואַקס זיי צוקלעבען צום קערפער, און זיך אויסגעהויבען אין דער הויך צוקומען. דיג אָדער געהערט צו דער שטרעקע פון דער זון, האבען די הייסע שטראַלן לפֿן צושמאלצן דעם וואַקס און דער פליהער איקאר איז אָרגאַנעפּאַלען און זיין קערפער איז צושמעטערט געוואָרן. רען אויף די אונטען ליגענדע פעלזיגע שטיינער. די דאָזיגע אויף קלוגע לע- גענדע האָט אַ וואָרענדיגען מוסר- השכל פאַר די אלע פּאַנאַזיאָרען, ווע- מענס פּאַנאַזיעס עס ווערען צושמאַל- צען ווען זיי קומען אין בעריהרונג מיט די שטראַלען פון ליכט-פון דער לאַנגיק. עס איז אַ מפרקוירדיגע זאָך ווי וועגיג די מפנשהייט האט זיך צו- געהערט צו דער דאָזיגער וואָרעננג. די שטרעבונג פון איקאַרן פון פלי- הען צו דער זון זיך בעקענען מיט די פאַר אונז אומבעקאַנטע גאַטור פאַחות און דער ווילען זיי צו בעהער- שען, דאס איז דער וואונש אין דער האַרצען-אַמת פאַר דער מענשהייט! עס האט ווייט נישט אַבגעשטאַרקען די אלע אמת ווכער די דאָזיגע גע- פאַר פון קענען צושמעטערט ווערען דורך די פעלזיגע שטיינער. ביי עס איז דערגרייכט געוואָרען די היינטיגע פליה טעכניק, ווען נישט די דאָזיגע פּיאָנערען, קרבנות גרייסע פּאַנאַזיאָ- רען, וואָלטען מיר נישט געשטאַנען אויף דער שטופע פון גאַטור בעהער- שונג און טעכנישע ענטוויקלונג.

עס איז פערטאָן אַן אלטע גריכישע לענדער, וועלכע דערזעהלט אונז; עס איז געווען אַ מאָן מיטן נאמען איקאר, וועלכער האט געוואלט פליהען צו דער זון. ער האט צו דעם צוועק אויסגעארבייט קינסטליכע פליגער, וועלכע ער האט געלאָזט מיט וואַקס זיי צוקלעבען צום קערפער, און זיך אויסגעהויבען אין דער הויך צוקומען. דיג אָדער געהערט צו דער שטרעקע פון דער זון, האבען די הייסע שטראַלן לפֿן צושמאלצן דעם וואַקס און דער פליהער איקאר איז אָרגאַנעפּאַלען און זיין קערפער איז צושמעטערט געוואָרן. רען אויף די אונטען ליגענדע פעלזיגע שטיינער. די דאָזיגע אויף קלוגע לע- גענדע האָט אַ וואָרענדיגען מוסר- השכל פאַר די אלע פּאַנאַזיאָרען, ווע- מענס פּאַנאַזיעס עס ווערען צושמאַל- צען ווען זיי קומען אין בעריהרונג מיט די שטראַלען פון ליכט-פון דער לאַנגיק. עס איז אַ מפרקוירדיגע זאָך ווי וועגיג די מפנשהייט האט זיך צו- געהערט צו דער דאָזיגער וואָרעננג. די שטרעבונג פון איקאַרן פון פלי- הען צו דער זון זיך בעקענען מיט די פאַר אונז אומבעקאַנטע גאַטור פאַחות און דער ווילען זיי צו בעהער- שען, דאס איז דער וואונש אין דער האַרצען-אַמת פאַר דער מענשהייט! עס האט ווייט נישט אַבגעשטאַרקען די אלע אמת ווכער די דאָזיגע גע- פאַר פון קענען צושמעטערט ווערען דורך די פעלזיגע שטיינער. ביי עס איז דערגרייכט געוואָרען די היינטיגע פליה טעכניק, ווען נישט די דאָזיגע פּיאָנערען, קרבנות גרייסע פּאַנאַזיאָ- רען, וואָלטען מיר נישט געשטאַנען אויף דער שטופע פון גאַטור בעהער- שונג און טעכנישע ענטוויקלונג.

די גאַנצע קולטורעלע וועלט בעמייליגט זיך אין דער וואַך פאַרן קאַמף מיט דער ראַק = קראַנקהייט

אין צוואַנציגסטן יאָרהונדערט מיט דער עפנונג מיטוואַך, דעם 23 טען ד. ה. פון דער אינטערנאַציאָנאַלער וואַך פון קאַמף מיט דער ראַק-קראַנקהייט אין פאַרזי, וואס איז גלייכצייטיג פערבינדען מיט דער פיינליכקייט לכבוד דער 40 טער יאָרהייט פון ענטדעקען פון ראַד דורך מאַריץ קירי-סקלאַדאווסקאַ און פיאָטר קירי, ווי אויך די יאָרהייט פון ענט- דעקען די רענטגען-שטראַלען, וועט אין טשעכאָסלאַק פּראָקלאַמירט ווערען אַ גאַנצער-ראַק-קראַנקהייט-וואַך. עס האט זיך קאָנסטיטואירט אַ לאַקאָלער קאַמיטעט.

אין צוואַנציגסטן יאָרהונדערט מיט דער עפנונג מיטוואַך, דעם 23 טען ד. ה. פון דער אינטערנאַציאָנאַלער וואַך פון קאַמף מיט דער ראַק-קראַנקהייט אין פאַרזי, וואס איז גלייכצייטיג פערבינדען מיט דער פיינליכקייט לכבוד דער 40 טער יאָרהייט פון ענטדעקען פון ראַד דורך מאַריץ קירי-סקלאַדאווסקאַ און פיאָטר קירי, ווי אויך די יאָרהייט פון ענט- דעקען די רענטגען-שטראַלען, וועט אין טשעכאָסלאַק פּראָקלאַמירט ווערען אַ גאַנצער-ראַק-קראַנקהייט-וואַך. עס האט זיך קאָנסטיטואירט אַ לאַקאָלער קאַמיטעט.

אין צוואַנציגסטן יאָרהונדערט מיט דער עפנונג מיטוואַך, דעם 23 טען ד. ה. פון דער אינטערנאַציאָנאַלער וואַך פון קאַמף מיט דער ראַק-קראַנקהייט אין פאַרזי, וואס איז גלייכצייטיג פערבינדען מיט דער פיינליכקייט לכבוד דער 40 טער יאָרהייט פון ענטדעקען פון ראַד דורך מאַריץ קירי-סקלאַדאווסקאַ און פיאָטר קירי, ווי אויך די יאָרהייט פון ענט- דעקען די רענטגען-שטראַלען, וועט אין טשעכאָסלאַק פּראָקלאַמירט ווערען אַ גאַנצער-ראַק-קראַנקהייט-וואַך. עס האט זיך קאָנסטיטואירט אַ לאַקאָלער קאַמיטעט.

Kup nalepkę na walkę z Rakiem

פּון „טאָז”

די שול א. נ. פון ז. וויינשטאַק האט צוגעשיקט 110 שטיק וועט און מלא-כי, וואס זענען געוואקסען געווארען דורך די שול-קינדער.

רובל אין טשעכאָסלאַק

פון 'מ.ס.פ.' מכבי

דערמיט ווערט צווייטען געהאן אלע פאַרטייען און אָרגאַניזאַציעס, צו וועלכע עס איז אָרויסגעשיקט געווארען איינ- לאַדונגס-בריעף אויף דעם דיסקוסיע- אָווענד וועגען הבלגה, אַז צוליב סכ- נישט סיבאָת ווערט עס אָבגערופּען. די דיסקוסיע וועט פאַרקומען אין אַ צוויי- טען סערמין, וועגען וואס עס וועט בעווענדער געמאַלדען ווערען.

אויף א קירצען בעוועגן איז געקומען פון ארץ-ישראל נאך פוילען דער סיה- רער פון די לינקע פּויליש-ציון סאַלאַנט- פולער רעדנער ה' רזבל, וועלכער וועט זיין אַלס גאַסט ביי אונז אין שטאָט פרייטאָג, דעם 2 דעצעמבער אין מיט אַנפּענסליכע פאַרלעזונג אין זאָל פון די פּיינליכע שער. איינצעלהיי- טען אין די אָפּישען.

פאַרמ - איבונג פאַר קינדער

די פּערוואַלונג פון מכבי טרעט צו צוריק צו בענייען די פאַרמ איבונג- גען און געמאַסטיק פאַר קינדער יונג- לעך און מיידלעך. עס איז איבונג צו בעטאנען די וויכטיגקייט פון פאַרמ פאַר קינדער. דער יונגער רוקען פון יודישען קינד ווערט אויסגעלייכט און אויסגעפאַרמט. די יודישע מוסעס וועלען געוויס פּער- שטעהן די נויטיגקייט פון דעם פאַרמ און מאַסענווייז פּערשרייבען זייערע קינדער אויף די איבונגען. מיט אַרטיסטישע איבונגען זיך צו ווענדען אין סעקרעטאָריאַט פון מכבי יודען אָווענד.

אַ פּאַסאָזשיר פון לוקס-טאַרפּעדאַ מאַהנט ענטשפּדינג

אין דעצעמבער 1934 האט דער הינער סאָר משה פּוילט זיך געפונען צווישען די שווער-פּערוואַנדעטע פון דער קאַסאַטראַפּע מיטן לוקס-טאַרפּע- דאַ. נעבען דער סעאַציפּ סקערינעוויץ. נישט קענענדיג זיך גוטווייליג אויס- גלייכען מיט דער גאַהן-מאַכט, איז דער געליסטער אַרויסגעטרעטען מיט אַ צווייל תּביעה פאַר די שווער-קער- פּער-בעשעדיגונגען און דעם פּראָצעס אין וואַרשאַווער קרייז - געריכט געוואונען. לויט זיין מיינונג איז אָבער דער צוגעשטאַמער שוואַרץ-ערוואַך געווען צו קליין, צוליב וואס ער האָט דעם ענין איבערגעשיקט צום אַפּעלאַציע-

פּון „נורדיה”

עס ווערט בעקאַנט געמאַכט אלע מיטגלידער און סימפּאָטיקער, אַז דער עסעטישער לאַקאַל פון „נורדיה” גע- פּינט זיך אויף אַלע וואַלנאַשטיש-3-5. איינשרייבונגען פון נייע מיטגלידער נעמט אַן דער סעקרעטאָריאַט יעדען טאַג 8 ביז 10 אווענד.

טעמאַטער-נאַטיצען

אין אַ געוויס לאַנד, וואס ווערט דאַ בעצייכענט אַלס „פּאַלקאַנד” איז עפּיט נישט אַזוי פּוילעדיג. די רעגירונג האט אַנגעצויכענט אַ פּינע-יאָהר-פּלאַן, לויט וועלכען די איינצען-פּראָדוקציע האט געפאַרשט געוויבען ווערען ביי איבער פּוּפּציג פּראָצענט. די אויסרעכענונגען זענען געווען געוויס אויף אַ פּאַלעסן יסוד און די דינגוטאַרען האבען פאַר- געוועהן אַ קאַטאַסטראַפּע. מען האט געדאַרמט עפּיס צוטראַכטען, אַז וואס מאַסען זאַלען נישט פּערלירען דעם גלויבען, זאַלען זיך נישט ענטווישען - און „פּאַלקאַנד” זאָל זיין געראַטעוועט פון אַ שטערליכער קאַמפּאַטיאַציע.

טעמאַטער-נאַטיצען

אין אַ געוויס לאַנד, וואס ווערט דאַ בעצייכענט אַלס „פּאַלקאַנד” איז עפּיט נישט אַזוי פּוילעדיג. די רעגירונג האט אַנגעצויכענט אַ פּינע-יאָהר-פּלאַן, לויט וועלכען די איינצען-פּראָדוקציע האט געפאַרשט געוויבען ווערען ביי איבער פּוּפּציג פּראָצענט. די אויסרעכענונגען זענען געווען געוויס אויף אַ פּאַלעסן יסוד און די דינגוטאַרען האבען פאַר- געוועהן אַ קאַטאַסטראַפּע. מען האט געדאַרמט עפּיס צוטראַכטען, אַז וואס מאַסען זאַלען נישט פּערלירען דעם גלויבען, זאַלען זיך נישט ענטווישען - און „פּאַלקאַנד” זאָל זיין געראַטעוועט פון אַ שטערליכער קאַמפּאַטיאַציע.

NAJWIĘKSZY WYBÓR RADIO - ODBIORNIKÓW znanych marek na rok 1939

pierwszorzędných jakości, po cenach najniższych
i na dogodnych warunkach poleca firma

UNIVERSAL-RADIO

N. TEICHNER i S-ka
N. Marji Panny 14. Tel. 17-91.

פאַרבעררי

און בעמישע וועשעררי

BENETA

פאַבריק און קאַנטאָר: ב. יאַסעלעוויטשאַ 11

פּיליץ 2 און 16 פּיליץ 12 גר.

מענער - קראָגענס ווערען ווייטער געוואָשען מיט דויערהאַלטען שפּיגעל-גלאַנץ צום פּרייז פּענציאָליטעט:

- 1) אויפּפרישען (סאַרבען) לעדערע קורטעס, 2) פאַרבען לויט מוסטערן, 3) דעטשאַירען (פּרויסנען) פּלעקען און וועסען אויסן אָרט, 4) כעמישערייניגן און סאַפּאָריען קאַפּעלישן, 5) די אַרבייט ווערט אויסגעפיהרט אונטער דער לייטונג פון אַן אַבסאָלוטענס פון דער כעמישער אינדוסטריע שולע אין וואַרשאַ מיט לאַנגיעהריגער פּראַקטיק

מאל זיין קאַנסאַלירט און אייניג, בכדי נישט צו דערלאזען ארויכצופיה-רען מיטפאַלעטערליכע אַנטי-יודען-געזעצן.

KINO „EDEN”

אויסגעצייכענט מיט גאַלדענעם בעכער!
ליבע שטאַרקער פון מוסי!

SIÓDME NIEBO

אין דער הויפט-ראַל:

Simone Simon

איבערן פּראָגראַם

KINO „JUNA”

פּרעכטיגע דראַמע וועגן א גרויסער ליידענשאַפט און א גרויסען קראַן

ZEW PÓLNOCY

רעוטי פון הענרי האַטאוועי, דעם שפּעטער פון „בענצאַלי”
קוספּלאַ 54 גר., 80 גר. און 1.09 זל.
שבת און זונטאָג 12.30 בייטאָג
דער פּוילישער קלאַנג פילם
SKŁAMAŁA

אַבטאַנגען פּוילישע פּראָצעס פון מאַריאַ יונג

נאכדעם, ווי די פּערזענליכע פון פּוילישע פּראָצעס פון די מאַריאַ יונג האט בעקומען די אַבטאַנגען פון די מאַריאַ יונג פון אַרטיסטן פון קרייז-געריכט, איז אַרטיסטן אַנגעפּלאַנצט צום געריכט אין וואַרשאַ, האַהין ס'זענען אויך אַ-בערגעשיקט געוואָרען אלע אַקטען פון קרייז געריכט.

דער פּרוי יונג'ס פּראָצעס וועט לויט אלע וואַרשיינליכקייטען פאַרקומען אין אַנהויב קומענדיג יאָהר. הוּת די פּראָ-קראַטור האט נישט אַנגעקלאַנט דעם דאָזיגען אַרטיסטן, דראָהט נישט דער אַנגעקלאַנטער קייז גרעסער שטראַף, העכער פון 4 יאָהר. עס איז דערבער פּערהאַן בלויז די מעגליכקייט צו ליני-דער דעם אַרטיסטן, אדער א פּולשטע-דיגע בעפּרייאַונג, וואס די פּערזענלי-גונג פאַדערט אין דער אַפּעלאַציע-אַנקלאַגע, מאַסיווערענדיג עס דערמיט, וואס די אַנגעפּלאַנטע האט ביים אויספיה-רען דעם מאַרד זיך נישט אַנגעגעבן קיין חשבון פון דער טהאַט.

מעלדונג פון מזרחי

שבת פ' תולדות, ג' כסלו 2 א ו"י גער נאכמ, קומט פאַר אין דעם שטאָרט שוהל א רעפּעראַט פון הרב הגראַוויץ (וואַרשא) מיטגליד פון דער הנהלה הראשית פון תנועת „תורה ומועצה” א. ד. ס. די לעגע פון רעליגיעזען יודענטום אין ארץ ישראל און אין גלות.

נדבום אין רעד.

פּרוי ראַכעלאַ פּאַטאַק ע"ה האט אין דער צוואַ פּערלעאָס פּונאַדערצוואַנציגן דורך ה' דור מאַרקאָוויטש: 30 זל. פאַר מושב זקנים און 30 זל. פאַר מחויקי הרה.

פאַר די פּליטים פון דייטשלאַנד ה' יצחק ליפשיץ אלצע וואַלנאַש-טשי 5 זל. גבאי ל. גוים פון מנין אלצע וואַל-נאַשטשי 15 2.37 זל. ה' י. ביזא 5 זל.

פאַרן יודישען שפּיטעל ה' י. ביזא 5 זל.

שטאַרקע דעם ישוב
דורך אַרבייט
OKAVA

פאַר פּעלשען אַ דאָקומענט

די 30 יעהריגע איטע ברענער, וואס איז אַנגעשטעלט אלס דינסט אויף קאַ-ספּעראַלנאַ גאס האט געוואלט חתונה האבען מיט א יונגע פּאַנסערושין און צו דעם צוועק געפּעלשען די בע-שייניגונג פון דער יודישער קהלה און אויסגעשטראַכען די לעצטע צוויי ציפּערען פון 1908 און צוגעשריבען 1912. די דאָזיגע „ענדערונג” האט זיך אַרויסגעוויזען דאמאלס, ווען פּרל. ברע-נער האט זיך מיט'ן דאָזיגען פּערויני-גערטען דאקומענט געוואנדען צו דער אַדמיניסטראַציע-אַבטיילונג פון מאַניס-טראַט. אין רעוולטאַט דערפון איז געגען

צו דער בעפעלקערונג אין טשענסטאָנאַן !

די יודישע בעפעלקערונג ווערט געבעטען צו געבען בעשעפטיגונג די פּליטים, צווישען וועלכע ס'געפינען זיך פּיעל קוואַליפּיצירטע פּאַבליק פון פּערשידענע געביטען. איינצייטיג מאַכט דער קאָמיטעט אויספּערקלאַרן, אַז אין משך פון 20 טען נאָרעמבער ביזן 20 טען דעצעמבער ד.י. וועלען נישט איינגעפּראָדענט ווערען דורכ'ן קאָמיטעט צוליב'ן פּרויע-חודש קיין שום הכנסה-אימפרעזעס.

הילפּט-קאָמיטעט פאַר די יודישע פּליטים פון דייטשלאַנד ביי דער יודישער קהלה אין טשענסטאָנאַן.

די קראַנקע קינדער אין זבאַנשיץ - דאַנקען פאַר דער שאַקאַלאַר

די קראַנקע קינדער פון די דייטשע פּליטים, וואס געפינען זיך אין שפּיטאל פאַר די פּליטים אין זבאַנשיץ האבען צוגעשיקט צום הינדען קאָמיטעט פּאַל-גענדען דאַנק-בריעף:
„ליבע קינדער פון טשענסטאָנאַן. אין נאָמען פון אלע קראַנקע קי-דער אין זבאַנשיץ, דאַנקען מיר פּיעל-די דייטשע פּליטים, מיט וועלכער איהר האט אונז פּערשאַפט פּיעל פּרייד. עס פּרעהט אונז איינער מיטגעפּיהל פאַר אונז. מיר ווינשען אייך, אז איינער לעבען זאָל אַפּפּליטען רוהיג - אזוי ווי אונזער אַמאָל. אין נאָמען פון אלע א האַרצי-גען, שלום.”

WORLD-RADIO

świat w domu...

Doskonałą służbę informacyjną o każdej porze pełni niezawodnie odbiornik wartościowy nabyty we firmie fachowej.
Prowadzimy wyłącznie opbiorniki uznane powszechnie jako przoduujące.
Autoryzowana sprzedaż wyrobów firm:
Elektrit
Telefunken
Capello
Korona
Horbyphon
Warunki dogodne.
WORLD-RADIO
Spółka Kom.
N. M. Panny 24, tel. 25-75.

אינטערעסאַנטע חבּיעה פון אַ בעקער-לערן-יונגעל

דער אייגענטימער פון דער קריסט-ליכער בעקעריי און אייניגע געוועזענער אין אונזער שפּאָרט גרינלעווסקי האט מיט אייניגע יאהר צוריק צוגענומען א לערן יונגעל אויף 3 יאהר מיט'ן נאמען מיכאַלסקי. איצט איז מיכאַלסקי אַרויסגעטרעטען געטען גרינלעווסקי'ן מיט א תביעה צום אַרבייטס אינספּעקטאָר, אין וועלכער ס'ווערט געזאגט, אַז נאכ'ן ענדיגען זי ציעהריגע פּראַקטיק איז מיכאַלסקי נישט צוגעלאזט געווארען צו קיין גע-זעלען-עקזאַמען, ווייל זיין אַרבייטס-געבער האט פּערנאַלעטיגט די פּליכט פון שיקען איהם אויף די אַווענדר-קיר-טען. געפינענדיג זיך אין אַזאַ לעגע איז מיכאַלסקי אלס בעפּוהל'פער אַרויסגע-טרעטען אויפ'ן געריכטליכען וועג, פאַ-דערפנדיג פון זיין געוועזענעם אַר-בייטס-געבער 9,000 זלאָטעס אלס ענט-שפּדיגונג פאַר אונגעגליך מאכען איהם צו בעקומען דעם בעקער-געוועזענע דע-פּאַר און פאַר דער אַרבייט אין די איבערשעה'ן.
אַנגעבריהט מיט עלעקטרישען שטראַם געבליבען הענגען אויף די דאָטען

CEMIL
UNIVERSITÉ BEAUTE PARIS
RACJONALNA KOIMEFYKA
Nasze produkty kosmetyczne w całej Polsce

Doktora Wandera
proszek do pieczenia
Dawka
nie pozostawia posmaku
Dobra gospodyni piecze na Dawie